

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๐/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว กรณีร้องเรียนว่า ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตำรวจภูธรจังหวัดพิจิตร และเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ติดตามและตรวจเยี่ยมนักศึกษาที่แสดงออกทางการเมือง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตำรวจภูธรจังหวัดพิจิตร

ที่ ๑

เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนผ่านเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๒๔๗/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ ว่า [REDACTED] เมื่อประมาณปี ๒๕๖๔ ได้เข้าร่วมชมรม [REDACTED] ซึ่งเป็นชมรมที่นักศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อทำกิจกรรมทางการเมืองในมหาวิทยาลัย [REDACTED] ต่อมาเมื่อปี ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ไปยังบ้านผู้ร้อง [REDACTED] อำเภอบึงสามพัน จังหวัดพิจิตร โดยปกติผู้ร้องไม่อยู่บ้าน แต่ครอบครัวผู้ร้องให้ข้อมูลว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ติดตามตัวผู้ร้องอย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง และผู้ร้องเคยพบผู้ถูกร้องที่ ๑ รวม ๓ คน เพียงครั้งเดียวคือ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๒.๐๐ น. โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ สอบถามข้อมูลส่วนตัวผู้ร้อง เช่น ที่พักปัจจุบันของผู้ร้อง และทำกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ หากผู้ร้องไม่ได้ทำกิจกรรมทางการเมืองแล้ว ผู้ร้องต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะยุติบทบาทการทำกิจกรรมทางการเมือง แต่ผู้ร้องปฏิเสธ นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ถ่ายภาพของผู้ร้อง สมาชิกในครอบครัว และบริเวณบ้านของผู้ร้องด้วย ต่อมาเดือน มีนาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดตามไปยังบ้านแฟนของผู้ร้อง และนำรูปภาพ [REDACTED] ของผู้ร้องไปสอบถามบิดามารดาของแฟนผู้ร้องว่า รู้จักกับผู้ร้องหรือไม่และสอบถามที่อยู่ปัจจุบันของผู้ร้อง จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิด

/สิทธิมนุษยชน...

สิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ เรื่องร้องเรียนของผู้ร้องทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๗

๒.๑.๒ หนังสือตำรวจภูธรจังหวัดพิจิตร ลับ ที่ ตช ๐๐๒๑.(จ)๓/๔๙๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๔ หนังสือสถานีตำรวจภูธรฝาง ที่ ตช ๐๐๒๐(ชม).๔(๑๓)สส./๒๐๔ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมสำเนารายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง ที่ ตช ๐๐๒๐(ชม).๔(๑๓)สส./- ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๕ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๖ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๗ รายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๘ - ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๘ รายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม - ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

๒.๑.๙ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๑๐ บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงตามความเป็นมาในข้อ ๑

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลาประมาณ ๑๒.๓๐ น.

ณ บริเวณหน้าอาคารคณะสังคมศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย [REDACTED] ผู้ร้องร่วมกับกลุ่ม [REDACTED]

จัดกิจกรรมล้อเลียนการรับพระราชทานปริญญาบัตร โดยให้บัณฑิตที่รับปริญญามาถ่ายรูปกับป้ายสแตนด์ [redacted] อดีตอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย [redacted] นักวิชาการ มหาวิทยาลัย [redacted] ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ พร้อมทั้งมีการชูป้ายยกเลิกมาตรา ๑๑๒ และแจกหนังสือบทปราศรัยคัดสรรคดี ๑๑๒ ประเทศนี้เป็นของราษฎรไม่ใช่กษัตริย์ตามที่เขาลอกหลวง หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดพิจิตรจึงพิจารณาให้ผู้ร้องเป็นบุคคลที่จะต้องเฝ้าระวังกรณีที่พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จพระราชดำเนินในพื้นที่จังหวัดพิจิตร

๑.๒) เมื่อช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๗ มีหมายกำหนดการพระมหากษัตริย์และพระราชินีจะเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑ์นครไชยบุรี ณ วัดหิรัญญาราม (วัดบางกลาง) อำเภอโพธารณะ จังหวัดพิจิตร และเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโครงการพัฒนาบึงสีไฟเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และทรงเปิดสนามจักรยาน “สราญจิตมงคลสุข” ณ บริเวณโครงการพัฒนาบึงสีไฟเฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องจึงดำเนินการตามพระราชบัญญัติการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกรมราชองครักษ์ว่าด้วยการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ออกสืบสวนหาข่าวผู้ร้องเนื่องจากมีพฤติการณ์ตามข้อ ๑.๑) ทราบว่า ผู้ร้องเดินทางไปพักอยู่บ้านแพนในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จึงประสานกับผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อติดตามตรวจเยี่ยมที่บ้านดังกล่าว

๑.๓) การติดตามและตรวจเยี่ยมบุคคลและประชาชนในพื้นที่ถือเป็นนโยบายและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกฝ่าย เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงการออกสืบสวนพฤติการณ์ และสืบสวนหาข่าวที่อาจเป็นภัย หรือพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ ในกรณีมีหมายกำหนดการเสด็จของพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ ทั้งก่อนหน้าและภายหลังเสร็จสิ้นภารกิจซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนตามภารกิจการถวายความปลอดภัยตามระเบียบกรมราชองครักษ์ว่าด้วยการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

กรณีตามคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้มีหนังสือประสานให้ติดตามพฤติการณ์ของผู้ร้อง และไม่เคยติดตามตัวผู้ร้องในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ นโยบายของผู้บังคับบัญชาในการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมประชาชนเป็นไปเพื่อรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และเป็นการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับวิดีโอบันทึกภาพเคลื่อนไหวจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ร้อง ความยาว ๕ นาที ปรากฏเหตุการณ์ขณะผู้ร้องพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่บริเวณหน้าประตูบ้านของผู้ร้อง ณ จังหวัดพิจิตร เกี่ยวกับการถอนชื่อออกจากบัญชีบุคคลที่จะต้องเฝ้าระวัง โดยเจ้าหน้าที่

/ตำรวจได้...

ตำรวจได้ขอความร่วมมือให้ผู้ร้องยุติบทบาทการทำกิจกรรมทางการเมืองเพื่อพิจารณาถอนชื่อผู้ร้องออกจากบัญชีฯ แต่ผู้ร้องเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นสิ่งที่กระทำได้ จึงไม่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องให้คำมั่นหรือกระทำการใด ๆ เพื่อรับรองว่าจะไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอีก เมื่อเจรจาไม่สำเร็จ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงกลับไปโดยไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ถ่ายภาพบ้าน ผู้ร้อง และครอบครัวของผู้ร้อง รวมถึงบังคับหรือข่มขู่ผู้ร้อง

๒) เมื่อวันที่ ๔ และ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ รวมทั้งวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่โทรศัพท์สอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ร้อง สรุปได้ว่า ผู้ร้องยืนยันข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน และได้ทราบจากบิดาของแพนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ติดตามผู้ร้องไปยังบ้านแพนในช่วงประมาณกลางปี ๒๕๖๗ (ไม่ทราบวันและเดือนแน่ชัด) ทั้งนี้ ที่ผ่านมาผู้ร้องไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองแล้ว และไม่สะดวกให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อเข้าพบบิดามารดาของตนและของแพน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

๓) เมื่อวันที่ ๒๘-๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ ณ จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้

๓.๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ไปพบผู้ร้องตามวันและเวลาที่นัดหมายผู้ร้องไว้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องขอเลื่อนการนัดหมายและประสงค์จะให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมผ่านทางโทรศัพท์แทน

๓.๒) พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าพบผู้แทนตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ และผู้แทนผู้ถูกร้องที่ ๒ สรุปได้ว่า

(๑) การขึ้นบัญชีบุคคลที่จะต้องเฝ้าระวังมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและเฝ้าระวังบุคคลที่อาจเป็นภัยขณะที่มีขบวนการเคลื่อนไหวหรือในพื้นที่เสด็จ และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ตามแนวปฏิบัติ จะจำแนกบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีฯ ออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

- ระดับสีแดง : กลุ่มบุคคลที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อขบวนการเคลื่อนไหวหรือในพื้นที่เสด็จ

- ระดับสีเหลือง : กลุ่มบุคคลที่เคยมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เป็นอันตรายต่อพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์

- ระดับสีเขียว : กลุ่มบุคคลที่มีความเป็นไปได้ที่น่าจะก่อเหตุ

(๒) หน่วยงานความมั่นคงในแต่ละพื้นที่ เช่น ทหาร ตำรวจสันติบาล จังหวัด ตำรวจพื้นที่ภาค ๕ กรมการปกครอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และมีหน่วยงานหลักคือ กรมข่าวทหารบก ร่วมกันประชุมหารือเพื่อพิจารณาขึ้นบัญชีบุคคลที่จะต้องเฝ้าระวังที่อาจเป็นภัยคุกคามและอันตรายต่อภารกิจในการถวายความปลอดภัยตามที่ได้รับมอบหมาย โดยวิเคราะห์จากประวัติพฤติกรรมการก่อเหตุในพื้นที่เฉพาะที่อาจเป็นอันตรายต่อพระบรมวงศานุวงศ์

/เท่านั้น...

เท่านั้น การแสดงออกทางการเมืองอื่นจะไม่ถูกขึ้นบัญชีฯ ซึ่งถ้าบุคคลดังกล่าวเคยมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เป็นอันตรายต่อพระบรมวงศานุวงศ์ในหลายพื้นที่ ก็อาจถูกขึ้นบัญชีฯ ไว้หลายจังหวัด แต่เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ ฝ่ายความมั่นคงจะถอนชื่อบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีฯ ทันที โดยผู้ถูกขึ้นบัญชีฯ ไม่ต้องลงลายมือชื่อรับรอง และเมื่อมีภารกิจใหม่อีกครั้ง หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องจะประชุมแล้วจัดทำบัญชีฯ ขึ้นใหม่ทุกครั้ง

(๓) สำหรับการดำเนินการตามภารกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จะมีการคัดกรองบุคคลที่ต้องเฝ้าระวังด้วยการตรวจจับใบหน้า (สแกนใบหน้า) และแจ้งเตือนบุคคลดังกล่าว รวมถึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติหน้าที่สำหรับเจ้าหน้าที่ โดยบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีฯ สามารถเข้าร่วมรับเสด็จได้ แต่ห้ามเข้าในพื้นที่ต้องห้าม

(๔) กรณีตามคำร้องนี้ ไม่พบว่าผู้ร้องถูกขึ้นบัญชีฯ ไว้ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้รับหนังสือประสานงานจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ดำเนินการติดตามผู้ร้อง

๔) เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าพบผู้ถูกร้องที่ ๑ ณ จังหวัดพิจิตร สรุปได้ว่า

๔.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับหมายกำหนดการพระมหากษัตริย์และพระราชินี จะเสด็จพระราชดำเนิน ณ จังหวัดพิจิตร จึงได้ดำเนินการในรูปแบบคณะทำงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงจังหวัดพิจิตร อาทิ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตำรวจสันติบาล และทหาร พิจารณารายชื่อบุคคลที่จะถูกขึ้นบัญชีฯ โดยพิจารณาจากประวัติพฤติกรรมที่อาจเป็นอันตรายต่อพระบรมวงศานุวงศ์ แล้วจัดกลุ่มบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีฯ ตามระดับสี การจัดทำบัญชีฯ จะพิจารณารายชื่อใหม่ทุกครั้งตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สำหรับการถอนชื่อออกจากบัญชีฯ บุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีฯ ไม่ต้องลงลายมือชื่อเพื่อถอนชื่อออก แต่ต้องแสดงให้เห็นว่าไม่มีพฤติกรรมที่จะเป็นอันตรายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์แล้ว นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ ถวายความปลอดภัยแด่พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นประจำ

๔.๒) กรณีตามคำร้องนี้ สืบเนื่องจากเมื่อปี ๒๕๖๔ ผู้ร้องเข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงออกถึงการล้อเลียนสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ต่อมาเดือนมกราคม ๒๕๖๕ ตำรวจสันติบาลจังหวัดพิษณุโลกเห็นว่า ผู้ร้องมีภูมิสำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ รับผิดชอบ จึงส่งข้อมูลและประวัติผู้ร้องไปยังผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการดำเนินการถวายความปลอดภัยพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์

๔.๓) สำหรับการติดตามผู้ร้อง จะดำเนินการเฉพาะกรณีที่ได้รับหมายกำหนดการเสด็จของพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ มาในพื้นที่ที่รับผิดชอบที่ผ่านมา มีการเสด็จพระราชดำเนินไปยังอำเภอทับคล้อหลายครั้ง ประกอบกับบ้านผู้ร้องอยู่ในพื้นที่

/อำเภอทับคล้อ...

อำเภอทับคล้อ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรทับคล้อ ติดตามผู้ร้อง ไปยังบ้านผู้ร้องเพื่อยืนยันแหล่งที่อยู่ของผู้ร้อง โดยในบางครั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบกับผู้ร้องซึ่งมีท่าที ไม่พอใจ และผู้ร้องแจ้งว่าไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองแล้ว และครั้งล่าสุดเจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบกับยายของผู้ร้องและทราบว่า ผู้ร้องอาศัยอยู่ที่บ้านแพนในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จึงโทรศัพท์ ประสานกับผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยตรวจสอบและยืนยันที่อยู่ของผู้ร้อง

๔.๔) การติดตามและตรวจเยี่ยมเป็นการดำเนินการเพื่อยืนยันที่อยู่ของ บุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีว่าอยู่ในพื้นที่ที่จะมีขบวนเสด็จหรือไม่ โดยในการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนถึงวันที่มีภารกิจนั้น ผู้บังคับบัญชาจะให้รายงานตำแหน่งที่อยู่ของแต่ละคนที่ถูกขึ้นบัญชี ไว้ หากไม่สามารถยืนยันที่อยู่ของผู้ที่ถูกขึ้นบัญชี ได้ ในวันที่มีภารกิจ จะต้องเพิ่มความเข้มงวดในการเฝ้าระวัง มากยิ่งขึ้น โดยบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชี สามารถเข้าร่วมรับเสด็จได้ แต่ต้องอยู่ในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่เตรียมไว้ เป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะมีหน้าที่เพียงส่งข้อมูลของบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชี ให้หน่วยงานอื่น ดำเนินการเตรียมการเพื่อเฝ้าระวังในพื้นที่รับเสด็จต่อ ในวันที่ปฏิบัติภารกิจ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะดูแลความ เรียบร้อยและความปลอดภัยเฉพาะพื้นที่ภายนอก ส่วนพื้นที่ภายในจะมีทหารรักษาพระองค์ให้การ อารักขาโดยเฉพาะ ทั้งนี้ หากบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชี สามารถเข้าไปยังพื้นที่ภายในได้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทุกส่วนจะถูกสอบสวน

๔.๕) ที่ผ่านมามีความพยายามเจรจากับผู้ร้องเพื่อให้ผู้ร้องสร้างความมั่นใจให้แก่หน่วยงานความมั่นคงจังหวัดพิจิตรว่าผู้ร้องไม่มีพฤติการณ์ดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ร้อง ไม่ยินยอมเจรจาด้วย

๕) เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าพบ [REDACTED] [REDACTED] เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรฝาง ในฐานะผู้ถูกร้องที่ ๒ ณ จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่า กรณีดังกล่าว [REDACTED] ได้รับการประสานทางโทรศัพท์จากผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ไปติดตามผู้ร้องเพื่อยืนยัน ที่อยู่ของผู้ร้อง ณ บ้านแพนของผู้ร้อง แต่ [REDACTED] ไม่ได้ไปและรายงานกลับไปยังผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้วว่า ไม่ได้ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมผู้ร้องเนื่องจากไม่ได้รับการประสานอย่างเป็นทางการ

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำ หรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๒^๑ บัญญัติให้ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิด /หรือกระทบ...

^๑ มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

หรือกระทบต่อสิทธิดังกล่าว หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ ๑๗^๒ ที่ให้การรับรองว่า บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกลบลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ โดยบุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบลู่เช่นนั้น

๓.๒ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับหมายกำหนดการ พระมหากษัตริย์และพระราชินีจะเสด็จพระราชดำเนิน ณ จังหวัดพิจิตร ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงจังหวัดพิจิตร จึงดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการเตรียมความพร้อมเพื่อถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์และพระราชินีตามพระราชบัญญัติการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๐^๓ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อปี ๒๕๖๔ ผู้ร้องเคยเข้าร่วมกิจกรรม /ทางการเมือง...

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

^๒ ข้อ ๑๗

๑. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกลบลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบลู่เช่นนั้น

^๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การถวายความปลอดภัย” หมายความว่า การรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป และให้หมายความรวมถึงการรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้แทนพระองค์ซึ่งเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป และบุคคลที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นพระราชอาคันตุกะ

“ความปลอดภัย” หมายความว่า การรักษาความปลอดภัยและการถวายพระเกียรติต่อพระองค์หรือบุคคลที่ต้องมีการถวายความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัยของพระราชฐาน ที่ประทับหรือที่พัก การรักษาความปลอดภัยในขณะที่เสด็จไปหรือไปยังที่ใด รวมตลอดถึงการรักษาความปลอดภัยของยานพาหนะ และสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕ ให้ส่วนราชการในพระองค์มีหน้าที่วางแผนการถวายความปลอดภัย ตลอดจนการอำนวยความสะดวก ประสานงาน ควบคุม และปฏิบัติงานในการถวายความปลอดภัย โดยมีราชเลขาการในพระองค์ของพระมหากษัตริย์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชประสงค์

ในกรณีที่มีการกำหนดแผนการถวายความปลอดภัยตามวรรคหนึ่งและมีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แผนการถวายความปลอดภัยนั้นมีผลตามกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามด้วย

ทางการเมืองซึ่งเป็นการล้อเลียนการรับพระราชทานปริญญาบัตร หน่วยงานความมั่นคงจังหวัดพิจิตร พิจารณาแล้วจึงกำหนดให้ชั้นบัญชีผู้ร้องเป็นบุคคลที่จะต้องเฝ้าระวัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์และพระราชินี และเมื่อพิจารณาถึงการจัดกลุ่มบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีฯ ตามระดับสีซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเพื่อเฝ้าระวังบุคคล โดยผู้ร้องถูกจัดอยู่ในกลุ่มสีเหลือง ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรทับคล้อ เดินทางไปตรวจสอบหาข่าวก่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนินถึง ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๑๘ แห่งระเบียบกรมราชองครักษ์ว่าด้วยการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘^๔

๓.๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรทับคล้อ เดินทางไปตรวจเยี่ยมผู้ร้องที่บ้านของผู้ร้องแล้วไม่พบ จึงสอบถามประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในละแวกบ้านผู้ร้อง และทราบว่าผู้ร้องไปพักอาศัยอยู่ที่บ้านแพนของผู้ร้องในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงโทรศัพท์ประสานกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ช่วยตรวจสอบเพื่อยืนยันแหล่งที่อยู่ของผู้ร้อง ณ บ้านแพนผู้ร้อง อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ข้อเท็จจริงขัดแย้งกัน โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้โทรศัพท์รายงานผลการตรวจเยี่ยมแล้ว ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงว่าไม่เคยติดตามตัวผู้ร้องในพื้นที่อำเภอฝาง โดยได้รับการประสานทางโทรศัพท์จากผู้ถูกร้องที่ ๑ จริง แต่ไม่ได้ไปตรวจเยี่ยมผู้ร้องเนื่องจากไม่มีหนังสือประสานอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม ผู้ร้องไม่ยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าพบหรือโทรศัพท์ประสานกับครอบครัวของผู้ร้องและครอบครัวของแพนผู้ร้องเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงข้างต้น กรณีดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๔ แม้ผู้ถูกร้องที่ ๑ จะติดตามและตรวจเยี่ยมผู้ร้องไปที่บ้านและสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ร้องเพื่อให้ทราบและยืนยันแหล่งที่อยู่ของผู้ร้อง ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกขึ้นบัญชีบุคคลที่จะต้องเฝ้าระวัง แต่ก็เป็น การขึ้นบัญชีฯ เฉพาะเมื่อได้รับหมายกำหนดการเสด็จของพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งเป็นมาตรการในการถวายความปลอดภัยสำหรับป้องกันเหตุและรักษาความสงบเรียบร้อยที่อาจเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงสถานะของพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ ตามพระราชบัญญัติการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกรมราชองครักษ์ว่าด้วยการ
/ถวายความ...

มาตรา ๖ ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งมีหน้าที่ในการถวายความปลอดภัยหรือร่วมมือในการถวายความปลอดภัย การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่ราชเลขานุการในพระองค์ของพระมหากษัตริย์กำหนด

มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ในการถวายความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพและมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกัน ให้ราชเลขานุการในพระองค์ของพระมหากษัตริย์มีอำนาจกำหนดระเบียบหรือออกประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ในการถวายความปลอดภัยเพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการในพระองค์และหน่วยงานของรัฐ

^๔ ข้อ ๑๘ ให้ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาลจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกสืบสวนพฤติการณ์ และสืบสวนหาข่าวที่อาจจะเป็นภัย หรือพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ ก่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนินถึง หากพบว่ามีพฤติการณ์ดังกล่าวให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และแจ้งให้สมุหราชองครักษ์ทราบโดยเร็วที่สุด

ถวายความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำการดังกล่าวอย่างเปิดเผย ประกอบกับ
ภายหลังเสร็จสิ้นภารกิจก็มิได้มีการติดตามผู้ร้องอีก อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้ปิดกั้นหากผู้ร้องประสงค์จะ
เข้าร่วมรับเสด็จด้วย แม้การติดตามและตรวจเยี่ยมผู้ร้องอาจกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนบุคคล
ของผู้ร้องอยู่บ้าง แต่มาตรการดังกล่าวถือว่าเป็นมาตรการที่ได้สัดส่วนและจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล
น้อยที่สุด ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็น
การละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง

๓.๕ อย่างไรก็ตาม แม้การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการติดตามและตรวจเยี่ยมผู้ร้อง
จะเป็นการดำเนินการตามขอบเขตหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด แต่การขึ้นบัญชีบุคคล
ที่จะต้องเฝ้าระวังอาจกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว จึงเห็นควร
เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม
ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่า
กรณีตามคำร้องยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง แต่ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา
๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ โดยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาทบทวนแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ
ระยะเวลาที่เหมาะสมในการถอนรายชื่อบุคคลออกจากการถูกพิจารณาขึ้นบัญชีเป็นบุคคลที่จะต้องเฝ้าระวัง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลิกสี

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ